

Primær forebyggelse af seksuel vold blandt unge i Danmark

ved Rikke Holm Bramsen

Seksuelle overgreb – forebyggelse og behandling

Videnscenter for Psykotraumatologi

11. januar, 2013

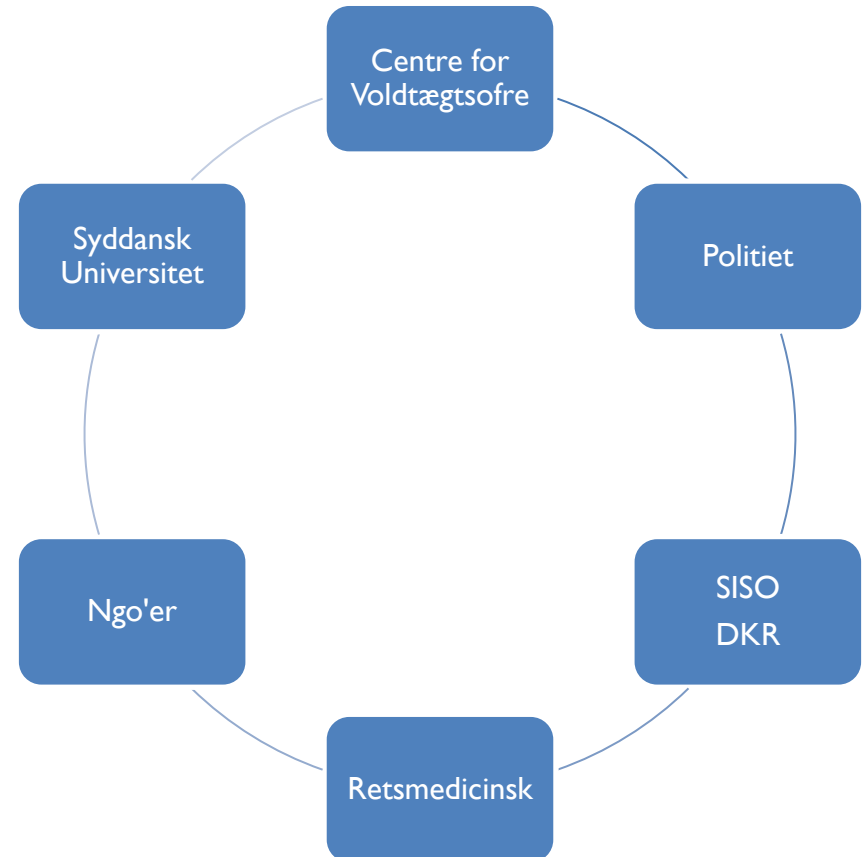
I. BAGGRUND

Baggrund

- International konference ved Center for Voldtægtsofre, Aarhus (Skejby, 2008)
- Workshop omkring primær forebyggelse af seksuel vold (m. Professor Mary P. Koss; USA)
 - Internationale erfaringer
 - Erfaringer fra Danmark
 - Hovedparten af ressourcer benyttes til afhjælpende aktiviteter *efter* volden har fundet sted (støtte til ofre + forhindre yderligere episoder)
 - Sparsomt med dokumenteret effektive forebyggende tiltag specifikt målrettet danske unge

Arbejdsgruppe

- Ønske om tværfaglig og koordineret indsats til primær forebyggelse af seksuel vold blandt unge i Danmark
- Tværfaglig arbejdsgruppe nedsættes (2009)
- Mødes og drøfter:
 - Omfang
 - Årsager
 - Udenlandske erfaringer
 - Muligheder i dansk kontekst

Rapport

- I samarbejde med DKR udgiver arbejdsgruppen en dansk rapport (Bramsen, 2012)
- <http://www.dkr.dk/seksuel-vold-blandt-unge>

Formål

- Rapporten har to hovedformål:
 1. Placere seksuel vold som et folkesundheds anliggende → understrege behovet for at adressere seksuel vold på et politisk og nationalt niveau [politisk]
 2. Øge mulighederne for at udvikle og implementere effektive primære forebyggelsesindsatser i dansk sammenhæng [praksis]

2. HVAD VED VI?

3. HVORDAN VED VI DET?

Danske erfaringer

- Kortlægning af danske erfaringer
- Aktuelt findes en række primære forebyggende tilbud målrettet unge
 - Informationsmateriale på internettet (eks. DKR)
 - Undervisning (eks. Uge Sex)
- Begrænsning:
 - Beror på frivillig indsats og opsøgende arbejde
 - Snævre i udbredelse og levetid
 - Sparsom dokumentation og erfaringsopsamling
 - Ingen effektevaluering – ved ikke om det virker

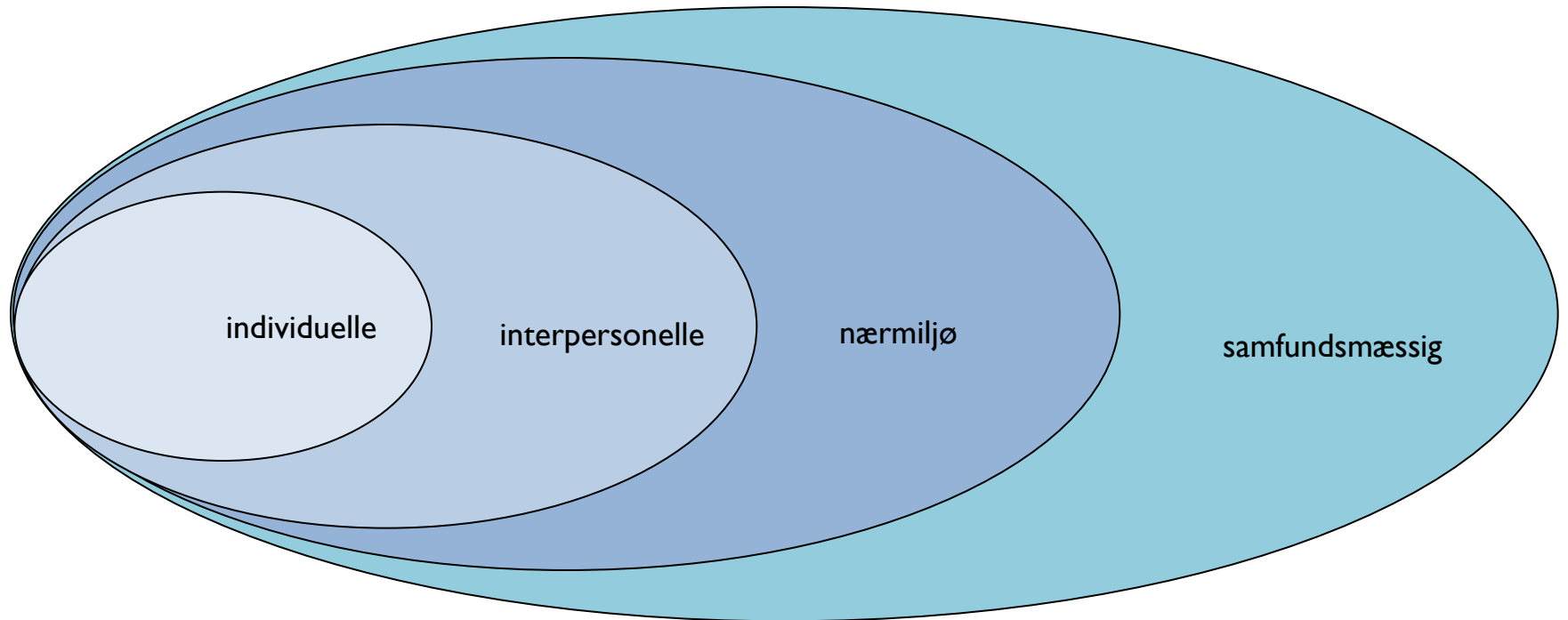
Udenlandske erfaringer

- Kortlægning af udenlandske erfaringer
- Best practice (?)
- Seksuel vold som folkesundhedsanliggende (angår hele befolkningen; multidisciplinært)
- Folkesundhedstilgang (bl.a. WHO, 2010)
 1. Beskrive problemet
 2. Identificere årsager
 3. Udvikle og evaluere forebyggende indsatser
 4. Udbrede og implementere effektive tiltag

Trin I: Beskrive problemet

- Markant forekomst af seksuel vold blandt unge
(Helweg-Larsen et al., 2009; Schütt et al., 2008; Black et al., 2011)
- Ungdommen som sårbarhedsperiode
 - Identitetsskabende/udforskende/grænsesøgende
- Metodiske udfordringer
 - Definition/operationalisering/kilde
- Følger af seksuel vold
 - Psykologisk, fysisk, social, økonomisk

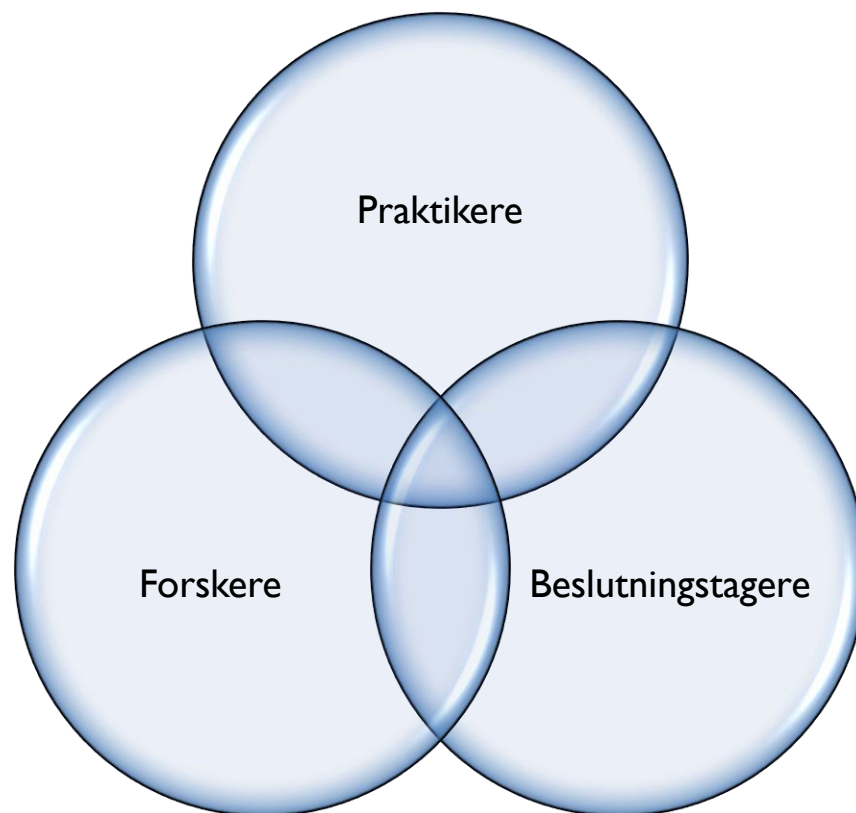
Trin 2: Identificere årsager

- Ingen enkeltstående faktor til forklaring af seksuel vold – resultatet af kompleks samspil
- Risiko/beskyttende faktorer skal findes på flere niveauer → og således adresseres på flere niveauer i forbindelse med forebyggende indsatser
- Tidligere: primært individuelle faktorer
- Metodiske udfordringer (eks. vold ↔ alkohol)
- Behøver længdesnitsundersøgelser til vurdering af årsagsforhold, sårbarhedsperioder og udviklingsbaner

Trin 3: Forebyggende indsatser

- På baggrund af trin 1 + 2
- Adressere ændringsmulige faktorer på alle fire niveauer
- Udvikle målrettede forebyggelsesprogrammer, (jf. køn, alder, kultur mv.)
- Systematisk evaluering af tiltænkte effekt(er)
 - Primære mål
 - Sekundære mål

Eksempler

- Skolebaserede undervisningsprogrammer
 - Viden om definition, forekomst, konsekvenser
 - Udfordre sociale og seksuelle normer
 - Identificere risikofaktorer og adfærd
 - Identificere karakteristika ved sunde forhold
 - Alternative handlemuligheder
 - Undervisning, rollespil, diskussioner, foredrag mv.
- Medie og informationsbaserede initiativer
 - Øge viden i den brede befolkning
 - Ændre holdninger og normer

Lovende indsatser

- Lovende skolebaserede indsatser
 - The Fourth R (Wolfe et al., 2009; Canada)
 - Safe Dates (Foshee et al., 2005; USA)
 - → begge adresserer flere typer af vold
 - → begge har dokumenteret effekt
- Lovende mediebaserede kampagner
 - Bystander (stoppe adfærd og normer; USA)
 - Social Norms (overvurdering af jævnaldrenes holdninger til seksuel adfærd; USA)
 - → sværere at dokumentere effekt

MY STRENGTH IS NOT FOR HURTING.

So when she was too drunk to decide, I decided

WE SHOULDN'T.

Men can stop rape. MyStrength.org

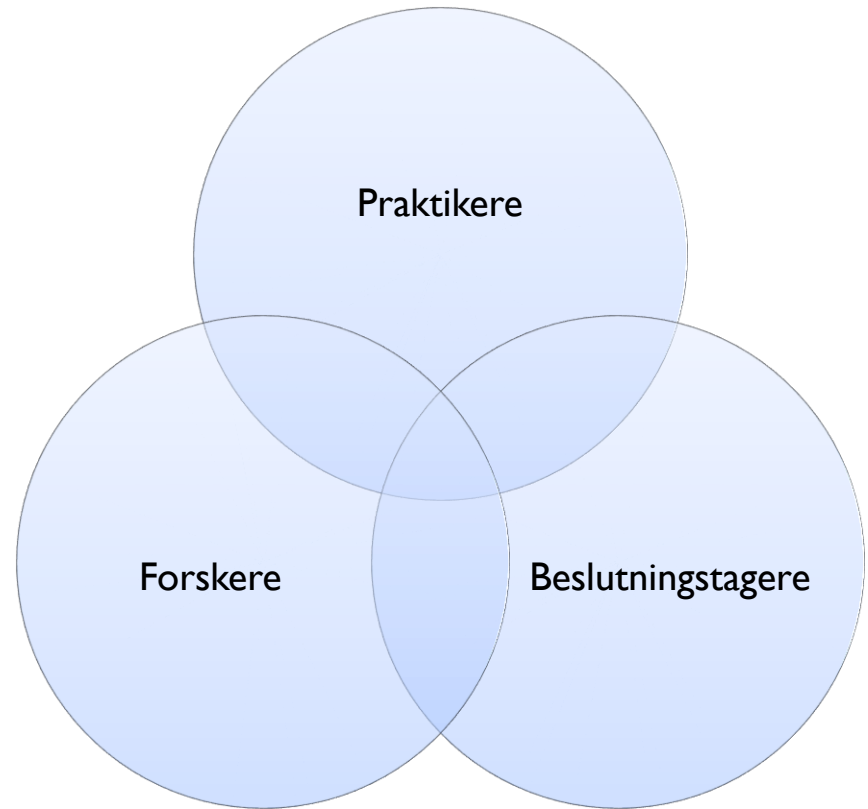
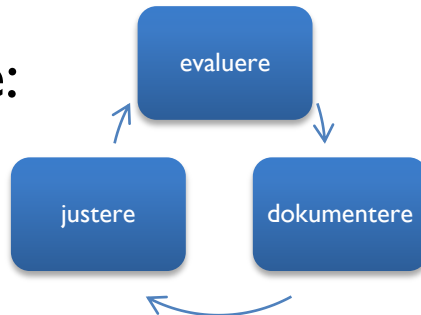
MY STRENGTH IS NOT FOR HURTING.

So when she changed her mind, **I STOPPED.**

Men can stop rape. MyStrength.org

Trin 4: Udbrede effektive indsatser

- På baggrund af trin 3
- Udbrede effektive indsatser til hele (eller dele) af befolkningen
- Implementere i bæredygtige sammenhænge
- Dokumentere resultater og erfaringer
- Fortsætte:

4. HVAD ER NÆSTE SKRIDT?

Konklusion og impact

- Rapporten konkluderer med en række anbefalinger
 1. [politisk]: national strategi, koordineret indsats, tilføje flere ressourcer til den primære forebyggelse
 2. [praksis]: centralt med samarbejde på tværs af faggrupper og sektorer, bruge en videns baseret tilgang, effektevaluering, dokumentation og erfaringsopsamling
→ ny tænkning omkring problemstillingen
- Impact (?)
 1. Længdesnitsundersøgelse (Ph.d. projekt v. SDU, 2013)
 2. Det Kriminalpræventive Råd (2013 →)

Tak til arbejdsgruppen og til DKR

Ask Elklit (Videnscenter for Psykotraumatologi, Syddansk Universitet), **Anja Hareskov Jensen**, **Sara Parding** og **Hanne Ager Helle** (Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital), **Ole Ingemann-Hansen** (Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet), **Gitte Christensen** (Politiets Videnscenter ved Rigspolitiet), **Bjarne Laursen** (tidl. v. Østjyllands Politi), **Lærke Høxbro Honoré** og **Louise Baastrup** (Center for Seksuelle Overgreb – børn, unge og voksne, Rigshospitalet), **Anette Hammershøi** (Videnscenter for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod Børn, Socialstyrelsen), **Tine Søberg** (Det Kriminalpræventive Råd), **Lene Ulstrup** (AlbaHus), **Carsten Borup** (Landsorganisationen Mod Seksuelle Overgreb), **Chris Poole** (Voldsforebyggelse i Praksis), samt **Rikke Holm Bramsen** (Institut for Psykologi, Syddansk Universitet).